

OBSAH

SLOVO ÚVODEM	3
Aktuality ze světa	4
Co se to děje...	4
Aktuality školy	5
Soutěže	5
Události	5
Práce žáků	6
Pozvánky za kulturou	7
V Havlíčkově Brodě	7
Školní akce	7
Rozhovor s dějepisáři	7
Perličky žáků	8
Národní kulturní památka v Brodě	9
Zajímavosti o Vánocích	10
Koledy	10
Netradiční Vánoce v zahraničí	10
Netradiční Vánoce našich spolužáků a učitelů v zahraničí	11
Mýty	12
Hledačka	12
Anketa	12

SLOVO ÚVODEM

Nové číslo časopisu je dokončeno. Máme tu advent a blíží se Vánoce! I to je jedno z hlavních témat časopisu. Vánoce jsou svátky splněných přání, proto doufáme, že se vám splní i ta nejtajnější přání a budete mít pohodový zbytek roku. Tohle je i zároveň poslední vydání v tomto roce. Byl to zajímavý rok, který přinesl mnoho nového do života každého z nás. Ať už pro vás byl tento rok jakýkoli, věřte, že s novým rokem se toho spoustu opět změní. Doufáme, že se vám naše tvorba líbí. Brzy na shledanou!

Aktuality ze světa

Co se to děje...

Mezi Izraelem a Palestinou?

Od 7. října kolem nás stále vyskakují a šíří se zprávy, že nějaký vzdálený Izrael bojuje s nějakou Palestinou, ale bojuje se v pásmu Gazy, pak zase s Hamásem nebo dokonce teroristy ... nakonec, že teroristé jsou Izraelité. Jak to teda je?

Historie se má tak, že na Blízkém východě u pobřeží Středozemního moře se už od starověku nacházely semitské kmeny a nejsilnější z nich byl Judea (podle toho vznikl judaismus). Postupem času tato území ovládla Osmanská říše. Jenže muslimové, aby zachovali klid na svém území, ponechávali obsazeným zvyky a tradice (Dokonce v samotném Jeruzalému či Damašku žili bok po boku křesťané, židé i muslimové.), čímž se tradiční židovství udrželo až do roku 1918, kdy se říše rozpadla a na rozsáhlém území vzniklo Turecko a další samostatné státy nebo kolonie vítězných států z první světové války.

Současný konflikt zavínil až rok 1948, kdy se Velká Británie vzdala své kolonie a Izraelité vyhlásili svůj nezávislý stát. Nicméně to se stalo uprostřed velkých muslimských států a na území původní Palestiny žilo a žije i dominantní muslimské obyvatelstvo. Po několika konfliktech však Izrael své nepřátele porazil, ale začal původní arabskou většinu potlačovat v kultuře i identitě, a proto vzájemná nenávisť trvá dodnes.

Pro ujasnění pojmů. Izrael je židovský stát, který je uznávaný od roku 1948 státy OSN, ale na jeho území žilo převážně arabské obyvatelstvo.

Palestina je historické území uprostřed Izraele se stále dominantním arabským obyvatelstvem, ale původně toto označení patřilo i státu Izrael.

Kromě toho také území zvané Pásmo Gazy u pobřeží Středozemního moře a u hranic s Egyptem je obýváno převážně Araby. A z tohoto území byl napaden Izrael Hamásem - palestinskou teroristickou organizací.

Závěrem je třeba si uvědomit, že Izrael je stát, který brání své legitimní hranice, a pokud je Hamás teroristickou organizací, tak neznamená, že všichni Palestinci jsou teroristé.

Když se stávkuje?

Stávka je legální a svobodná volba nejvyšších zastupitelů (téměř) každého povolání, tzv. odborů, kteří, pokud nesouhlasí s rozhodnutím vlády nebo situací v zemi, tak na to chtějí reagovat celorepublikově, když slova nestačí.

V současné situaci se ministerstvo školství dostalo do situace, kdy pro příští rok nebude dostatek peněz pro platy VŠECH pracovníků ve školství. Jenže učitelé mají ze zákona plat stanovený, a proto budou muset ředitelé a ředitelky škol ubírat z výplat kuchařek, uklízeček, školníků i pracovníků v kanceláři školy.

Aktuality školy

Soutěže

Piškvorky

Naši matadoři v piškvorkách se snažili obhájit své prvenství i v kraji, ale tam už jim myšlenkové síly na soupeře nestačili. I přesto děkujeme za reprezentaci školy.

Finanční gramotnost

Naopak 16.11. se úspěšně umístili žáci Lia Jechová, Adéla Dvořáková a Petr Večeřa v okresním kole soutěže *Rozumíte penězům?* na 1. místě.

Olympiáda z německého jazyka

1. místo Lia Jechová, 9. B - postup do okresního kola
2. místo Bjambažav Munkhzaja, 9. B - postup do okresního kola
3. místo Kryvoshei Katerina, 9. A (náhradnice)

Olympiáda z dějepisu

1. místo Šimon Soukal, 9. C - postup do okresního kola
2. místo Le Thi Huong Giang, 8. A - postup do okresního kola
3. místo Eliška Marešová, 8. A (náhradnice)

Události

Prevence skoliózy

Jako poděkování za finanční příspěvek rehabilitačnímu oddělení Nemocnice Havlíčkův Brod získaný v rámci charitativního koncertu nám pan primář Motyčka nabídl preventivní vyšetření skoliózy páteře u žáků 6. tříd, které proběhlo 21.11 po předchozím souhlasu rodičů. Výsledky byly překvapivé, protože pouhých 6 dětí za 40 **nemělo** žádný problém. Další setkání s rehabilitačními pracovníci, rodiči a dětmi (dle zájmu) proběhlo 6. 12. Rodiče byli seznámeni s konkrétními výsledky.

Vystoupení sboru Oříšek

Ačkoliv prosinec ani advent ještě nezačal, pěvecký sbor Oříšek pod vedením p. učitele Kletečky už má za sebou své první vystoupení. To proběhlo při rozsvícení vánočního stroměčku u Nemocnice HB a účast byla skutečně hojná. Nicméně tím jejich turné nekončí a v rubrice níže můžete vyhledat jejich další plánovaná vystoupení.

Mikuláš

Deset žáků a žákyň z 9. B bylo letos vybráno, aby zajišťovali návštěvu Mikuláše na I. stupni. Jak se akce povedla, můžete posoudit ze záznamu na školním instagraamu.

Odkaz [zde](#).

Závěrečné práce

Všichni žáci a žákyně 9. ročníků už mají vybraná svá témata i vedoucí své závěrečné práce, na kterou budou mít asi půl roku čas k zdárnému vypracování.

Práce žáků

V každé třídě se zdobily stromečky. Bohužel, není v možnostech našeho štábu a obsahu našeho časopisu zdokumentovat všechny třídy. Proto jsme se zaměřili pouze na ty stromečky, které chtěly být zveřejněny a které musely být zveřejněny.

Nejzajímavější práce je na úvodním snímku - práce Jana Rytych ze VI. A s tatínkem.

Pozvánky za kulturou

V Havlíčkově Brodě

Sice máme za sebou již půlku adventu, ale naštěstí ještě plno zajímavého programu zbývá!

Například hned 14.12. nabízí Krajská knihovna Vysočiny od 14.00 vánoční dílnu pro rodiny s dětmi nebo v Galerii výtvarného umění od 16.00 se můžete naučit vytvořit krásné papírové skládanky, tzv. origami. A od pátku 15.12. se konají na Havlíčkově náměstí až do 23.12. vánoční trhy.

V pondělí byste měli přijít zatleskat svým šikovným kamarádům a kamarádkám do kina Ostrov, kde zástupci města v 16.00 budou udělovat ceny nejlepším žákům ZŠ.

Školní akce

Sbor Oříšek

Školní pěvecký sbor si můžete poslechnout na těchto koncertech:

18.12. v 17.30 u klášterního kostela sv. Rodiny

19.12. v 10.00 v Domově pro seniory Reynkova

20.12. ve 14.00 v Domově pro seniory Husova

Vánoční stánek

19.12. od 9.00 můžete navštívit vánoční stánek s našimi produkty na Havlíčkově náměstí .

Předvánoční program

Dne 22.12. budou probíhat vánoční dílny a vánoční turnaj mezi žáky a učiteli.

Tento den tedy neprobíhá klasická výuka, ale žáci se mohou zúčastnit různých aktivit dle své vlastní volby. Na závěr dopoledne proběhne sportovní utkání.

Vánoční prázdniny

Do školy půjdeme naposledy 22.12. a opět nastoupíme do řádné výuky 3.1.2024 !

Rozhovor s dějepisáři

Naše redakce se opět rozhodla Vás potěšit videoreportáží obsahující rozhovory s učiteli dějepisu na naší škole. Odkaz [zde](#).

Paní učitelku Formánkovou se nám nepodařilo zastihnout, ale byla ochotná nám alespoň stručně odpovědět na naše otázky písemně.

Bavil vás na základní škole dějepis?

Ano, bavil.

Sledujete historické filmy?

Sleduji.

Jestli ano, jaký je váš nejoblíbenější?

Momentálně žádný. Nedá se říci, že bych měla oblíbený.

V kinech právě běží film Bratři, natočený podle příběhu bratří Mašínů. Chystáte se na něj jít?

Ne. Ne, protože můj vztah k bratrům Mašínům je zcela záporný. Pro mě jsou to vrazi.

Kdybyste se mohla vrátit do nějakého historického období, kam byste se podívala?

Asi do starověku.

Paní učitelce Formánkové děkujeme za odpovědi.

Perličky žáků

V německém jazyce se učí žáci vlastnosti.

Žák: „Pane učiteli, co to znamená *ein bisschen dick*?“

Učitel: „Tak trochu.“

Žák: „Jako, že on je tak trochu blbec?“

(Učitel: „Tlustý.“)

V dějepise se učí žáci o přínosu prvních Přemyslovců.

Učitel: „Šimone, co si myslíš o tom, kdyby tě brácha zabil. Byl by to přínos?“

Žák: „No.. asi ne.“

Žákyně: „Určitě by to přínos byl.“

Učitel: „Proč si to myslíš.“

Žákyně: „Konečně by si je nikdo nepletl.“

Národní kulturní památka v Brodě

Nejen díky staré Štáflově chalupě se Havlíčkův Brod ocitl na seznamu kulturních památek již podruhé. Po úspěšné rekonstrukci radnice, která si zachovala ráz gotických prvků, byl návrh minulý týden schválen vládou společně s dalšími radnicemi v republice.

Detailní fotky interiéru můžete zhlédnout [zde](#).

Zajímavosti o Vánocích

Vánoce mají dlouhou historii a v každé zemi se trochu liší. Pojdme se společně podívat na pár zajímavostí.

Koledy

Rolničky

Zajímavou historií se pyšní slavné *Rolničky* (*Jingle Bells*), které jsou léta považovány za ústně předávanou píseň. V 1. polovině 20. století se však ukáže, že ji před necelými 100 lety složil mladý Američan James Lord Pierpont. Teprve desetiletý James je poslán do internátní školy ve státě New Hampshire. V jednom z dopisů popisuje své matce nadšení z jízdy na saních krásnou přírodou. Právě tento zážitek se stává inspirací pro skladbu *One Horse Open Sleigh* (v překladu *Odkryté saně, tažené jedním koněm*), jejíž text napsal v roce 1850 na hodinu v nedělní škole a kterou následně společně s ostatními zpívá nikoli na Vánoce, ale na Den díkůvzdání! Skladba se zalíbila tolik, že je o Vánocích zpívána znovu a zapisuje se tak mezi tradiční vánoční koledy. V roce 1857 si ji nechává patentovat pod názvem *Jingle Bells*.

Několik starověkých vánočních koled

Když se v Anglii roku 1647 dostal k moci Oliver Cromwell a puritáni, s oslavami Vánoc a s nimi spojenými koledami byl konec. V zapomnění naštěstí neupadly. A to až do 19. století, kdy dva vzdělanci jménem William Sandys a Davies Gilbert sesbírají staré koledy ze všech koutů Anglie a přibližně stovku jich vydají roku 1823 ve sborníku *Some Ancient Christmas Carols* (v překladu *Několik starověkých vánočních koled*).

Netradiční Vánoce v zahraničí

Bulharsko

Pokud na vánoční večeři zavítáte k tradičně založené rodině v Bulharsku, stolovat budete na ubrusu položeném na zemi a podloženém slámou, což je vzpomínka na chlév, ve kterém se narodil Ježíšek.

Island

Na Islandu nosí hodným dětem dárky vánoční skřítki. Důležité však je, aby každý dostal něco nového na sebe - jinak ho může sežrat vánoční kočka.

Argentina

V Argentině zase zasednete k hostině v zahradě a pochutnáte si na pečínce z páva, jehož peří tvoří dekoraci vánoční tabule.

Venezuela

Netradiční návštěvu kostela zažijete mezi 16. a 24. prosincem ve Venezuele - věřící do něj totiž jezdí na bruslích.

(zdroj: časopis Epoque)

Netradiční Vánoce našich spolužáků a učitelů v zahraničí

Velká Británie

V Anglii si díky zmíněnému Oliveru Cromwellovi na velké tradice nepotrpí. Přesto jsme byli upozorněni na velmi (ne)tradiční vánoční pokrm - pudink. Zvláštností jsou už samotný obsah nebo příprava. Neobsahuje ani čokoládu nebo vanilku a nepřipravíte ho za hodinu... ani za den. Tradiční ingrediencí je sice trocha mouky, koření a kandované ovoce, ale pak také hovězí lůj a velké množství strouhanky či alkoholu. Nicméně celkem má být přesně třináct ingrediencí podle Krista s dvanácti apoštoly a do míchání se zapojuje celá rodina. A důležité na závěr - musí se nechat uležet ideálně minimálně měsíc. Podobně jako u nás se dává šupina pro štěstí pod štědrovečerní talíř, tak Angličané dávají přímo do pokrmu minci. A kdo ji najde, bude mít další rok štěstí. (A nebo vylomený zub.)

Německo

Asi vás nepřekvapí, že východní sousedi si k štědrovečerní hostině ke klasickému bramborovému salátu dopřejí klobásy či párky. Zajímavostí může být, že některé rodiny připravují sýrové fondue. Ale jak je Německo rozsáhlé, tak mohou lišit i jednotlivé spolkové země. Jinak se jejich tradice neliší od těch středoevropských.

Norsko

Zdobení stromečku je klasické, ale jednu odlišnost přece najdeme. Norové jsou velmi hrdí na svou vlast, proto dost často na stromečku najdeme i norské vlajky. Místo Ježíška chodí *vánoční skřítek* - Julenissen. Tradiční večeří jsou jehněčí žebírka, klobásky a brambory. Zajímavostí je, že se používá na jeden kilogram masa jeden kilogram tuku. Neodmyslitelnou součástí je i rýžová kaše. Do rýžové kaše se zpravidla přidává jedna mandle. Ten, kdo ji najde, bude mít štěstí. Na 25. prosince mají jeden hlavní zvyk. Po obědě se celá rodina oblékne a vyrazí na procházku s pomerančem a kafem v ruce. I k zdejším Vánocům patří pohádky a v Norsku se 25. prosince dokonce vysílá pohádka - Tři oříšky pro Popelku.

Mongolsko

V Mongolsku se Vánoce skoro neslaví. Důvod je prostý - je to buddhistická země. Vánoce jsou výhradně křesťanské svátky, proto v Mongolsku rozhodně někoho jako *Ježíška* nenajdeme.

Ukrajina

I na východě Evropy je jiná víra, a to pravoslavná. Sice jako křesťané také oslavují narození Ježíše Krista, ale pro dlouhou tradici juliánského kalendáře slaví Vánoce až od Nového roku a najdeme mnoho dalších odlišností. Nejčastějším pokrmem o těchto Vánocích jsou mandarinky a různé saláty, ale hlavní sváteční jídlem je tzv. *kuťa* - kaše z krup, ořechů, máku a ovoce. Na Nový rok je tradicí, že děti chodí od domu k domu, kde zasadí semínko a přejí domovu štěstí, zdraví do příchozího roku. Za to dostanou od domácích sladkosti nebo i drobný obnos peněz.

USA

To, že za Atlantikem nosí dárky Santa Claus, asi psát nemusíme. Zajímavější je tradice *THE ELF ON THE SHELF*, neboli skřítek na polici. Rodiče koupí každému dítěti malého skřítko, který kontroluje, jak se ono dítě během prosince chová a donáší zprávy Santovi. Aby působil skřítek důvěryhodně, každý den rodiče jeho pozici mění.

Mýty

Vánoce začínají 24. prosince

Vypadá to jako jasná věc. Všude po městě vánoční výzdoba, jeho obyvatelé se jeden po druhém chystají usednout ke slavnostně prostřenému stolu. Následuje večeře a rozdávání dárků. Tohle jsou přece jasné Vánoce! Omyl, ty začínají až po setmění, protože od dávných časů začínal další den ještě v ten den samý, ale po večeři.

Ano, přesně tak! Žádný 1. prosinec nebo první adventní koncert v televizi. Až den po Štědrém večeru, na Boží hod, si můžeme s jistotou říct: "Vánoce jsou tady!" To všechno předtím je příprava na příchod Krista. Zaměňován je pak často i jejich konec. Definitivní sbohem dávají hned první následující neděli po svátku Tří králů, tedy po 6. lednu. Jde o neděli, připomínající "Křest Páně".

Vánoce musejí být bílé

"Ladovská zima za okny je a srdce jí má bílá nostalgie," brnká na kytaru Jaromír Nohavica, kolega Karel Gott zase sní o Vánocích bílých. Zatímco v písňových textech se to jimi jen hemží, realita je ke svátkům jako vystřiženým z ilustrací Josefa Lady poměrně skoupá.

Že zimy nejsou to, co bývaly, si stýská už Karel Čapek. Je jedním z nespočtu Středoevropanů, kteří jsou už od poloviny 19. století přesvědčeni, že ke Štědrému dni patří sněh. Všeobecná představa ale naráží na proměnlivé středoevropské podnebí. Taková Praha se například v prosinci přikryje bílou peřinou v průměru jen jednou za tři roky. Rekordy tak padají hlavně směrem nahoru. V roce 2015 se například teploty v Českých Budějovicích nebo Českém Krumlově na 1. svátek vánoční vyšplhaly i přes 14 stupňů.

Hledačka

Máme tady další hledačku!

Pokud budete znát odpověď, kde se toto místo nachází, napište nám na redakce@zssady.cz nebo vložte odpověď do schránky u nohou sochy p. Štáfla.

Anketa

Stále nemáme název pro náš časopis. Byli bychom rádi, kdybyste nám s touto trablí pomohli. Pokud máte nápad, jaký název by mohl nést školní časopis. Napište do anonymního formuláře.

<https://forms.gle/ZWZg6kztih8mqgHx7>

